

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ökad förfinansiering med React-EU-medel och fastställandet av en enhetskostnad

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 23 mars 2022 (ändrat förslag lämnats 31.3.2022) till förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 223/2014 vad gäller ökad förfinansiering med React-EU-medel och fastställandet av en enhetskostnad (COM(2022) 145 final, ändrat förslag COM(2022) 162 final) samt en promemoria om förslaget.

Ändringsförordningen avses träda i kraft i brådsakande ordning. Därför överlämnades den 29 mars 2022 först en E-utredning (E 36/2022 rd) om förslaget som koordinerats inom statsrådets samordningssystem.

Statsrådets skrivelse innehåller inga nya ståndpunkter i förhållande till E-utredningen.

Helsingfors den 5 maj 2022

Näringsminister Mika Lintilä

Konsultativ tjänsteman Petri Haapalainen

ARBETS- OCH NÄRINGS-
MINISTERIET

PROMEMORIA

EU/2022/0371

5.5.2022

FÖRSLAG TILL ÄNDRING AV FÖRORDNINGARNA (EU) NR 1303/2013 OCH (EU) NR 223/2014 VAD GÄLLER ÖKAD FÖRFINANSIERING MED REACT-EU-MEDEL OCH FASTSTÄLLANDET AV EN ENHETSKOSTNAD

1 Bakgrund

Kommissionen gav den 23 mars 2022 ett lagstiftningsförslag (COM(2022)145 final) om ändring av förordningarna 1303/2013 och 223/2014, som gäller ytterligare förskott inom ramen för den React-EU-finansiering som fördelas via de sammanhållningspolitiska fonderna och fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt. Kommissionen gav den 31 mars 2022 ett ändrat förslag (COM(2022)162 final), i vilket det ursprungliga förslaget kompletterades med en möjlighet för medlemsstaterna att använda en enhetskostnadsmodell i fråga om de åtgärder som är avsedda att svara på de migrationsutmaningar som beror på Rysslands angrepp. Kommissionens förslag är en fortsättning på förordningsändringarna om sammanhållningsinsatser för att hjälpa flyktingar i Europa (CARE, U 30/2022 rd).

Kommissionen föreslår att ändringarna godkänns i brådskande ordning så att man avviker från den behandlingstid på 8 veckor som reserverats för de nationella parlamenten.

På grund av den brådskande situationen lämnades först en E-utredning (E 36/2022 rd) om förslagen som koordinerats inom statsrådets samordningssystem och som riksdagen hade informerats om på förhand.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

Enligt kommissionens förslag ska man år 2022 inom ramen för den React-EU-finansiering som delas ut via strukturfonderna (Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden) och FEAD-fonden till medlemsstaterna betala ut ytterligare förskott på fyra procent av den finansiering som tilldelats medlemsstaterna 2021. De ytterligare förskotten ska dock vara 34 procent för sådana medlemsstater där andelen personer som anlänt från Ukraina mellan den 24 februari och den 23 mars 2022 är större än procent av befolkningen. Dessa länder är Ungern, Polen, Rumänien, Slovakien, Österrike, Bulgarien, Tjeckien, Litauen och Estland. Enligt kommissionens förslag förekommer det stora migrationsutmaningar i de länder i östra Europa som delar en landsgräns med Ukraina och de länder som blir slutliga destinationer för de ukrainska migranterna. Kommissionens förslag ska genomföras inom ramen för de gällande reglerna och fastställda anslagsnivåerna i fonderna.

Den förfinansiering som betalas ut från React-EU-medel är enligt förordningarna 1303/2013 och 223/2014 elva procent inom strukturfonds- och FEAD-programmen. Kommissionens förslag skulle således leda till att förfinansieringens sammanlagda belopp höjs till 15 procent eller 45 procent i fråga om de länder som utsätts för den största migrationspåfrestningen.

Kommissionen föreslår vidare att medlemsstaterna i fråga om strukturfondsprogrammen ska rapportera om hur de har använt de ytterligare förskotten enligt den föreslagna förordningsändringen för att svara på migrationsutmaningarna och om effekterna av detta på återhämtningen av ekonomin i samband med den slutliga genomföranderapporten.

I kommissionens ändrade förslag av den 30 mars 2022 kompletteras kommissionens förslag (COM(2022) 145 final) med en möjlighet för medlemsstaterna att i sina betalningsansökningar till kommissionen använda en enhetskostnad i fråga om de åtgärder som är avsedda att svara på de migrationsutmaningar som beror på Rysslands angrepp. Enhetskostnaden ska vara 40 euro per vecka för varje person som beviljats tillfälligt skydd i medlemsstaten, i högst 13 veckor. Enhetskostnaden ska användas endast i de betalningsansökningar som medlemsstaten lämnar in till kommissionen och den påverkar inte ersättningsmodellerna för de projekt som stödmottagarna genomfört, finansieringens nivå eller genomförandet av programmen i övrigt i medlemsstaterna.

3 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitetsprincipen och subsidiaritetsprincipen

Artikel 175.3 och artikel 177 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), ordinarie lagstiftningsförfarande (beslut med kvalificerad majoritet).

I artikel 175.3 i EUF-fördraget anges det att om särskilda åtgärder behöver vidtas utanför fonderna och utan att det påverkar tillämpningen av de åtgärder som beslutas inom ramen för unionens övriga politik, får Europaparlamentet och rådet besluta om sådana särskilda åtgärder i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén.

Enligt artikel 177 i EUF-fördraget ska Europaparlamentet och rådet, genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, fastställa strukturfondernas uppgifter, huvudmål och organisation. Enligt samma förfarande ska också de allmänna regler fastställas som ska tillämpas på fonderna och de bestämmelser som behövs för att säkerställa deras effektivitet och samordningen av fonderna med varandra och med andra befintliga finansieringsorgan. En enligt samma förfarande upprättad sammanhållningsfond ska lämna ekonomiska bidrag till projekt på miljöområdet och till transeuropeiska nät inom infrastrukturen på transportområdet.

Enligt statsrådets mening är rättsgrunden korrekt. Statsrådet anser att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen och subsidiaritetsprincipen.

4 Förslagets konsekvenser

Kommissionens förslag har inte någon innehållslig konsekvens för de strukturfondsprogram i Finland under programperioden 2014–2020 som är föremål för den React-EU-finansiering som Finland tilldelats. Förslagen har inte några konsekvenser för budgeteringen av programmedlens nationella andel och förslaget förändrar inte programmets övergripande ram. Kommissionens förslag förutsätter inte några ändringar i genomförandet av strukturfondsprogrammet Hållbar tillväxt och jobb under programperioden 2014–2020 i fasta Finland.

Kommissionens förslag har inte några konsekvenser för Europeiska regionala utvecklingsfondens, Europeiska socialfondens eller FEAD-fondens årliga åtagande- och betalningsbemyndiganden i EU:s fleråriga budgetram, eftersom de ytterligare förskotten gäller React-EU-medlen som ingår i återhämtningsinstrumentet. Inte heller förslaget om användning av en enhetskostnadsmodell ökar åtagande- eller betalningsbemyndigandena. Förslaget ökar inte sammantaget Finlands betalningar till EU.

Kommissionens förslag innebär en ökning på 3,4 miljarder euro av den förfinansiering som betalas från React-EU-medlen år 2022. Förskotten ska tas ur finansiering utanför budgeten som

bundits till ett ändamål. Ökningen av förfinansieringen vägs upp senast då programmen avslutas och behovet av anslag minskar med motsvarande belopp i euro. Förslaget förändrar inte den fastställda anslagsnivån för React-EU-medlen.

4.1 Konstitutionella konsekvenser och Ålands ställning

Förordningarna är direkt tillämpliga i Finland (inklusive Åland). Landskapet Åland utarbetar egna program som det självt förvaltar.

5 Behandling av förslaget i Europeiska unionens organ och andra medlemsstaters ståndpunkter

Kommissionens förslag föredrogs i Coreper den 30 mars och behandlades i rådets arbetsgrupp för strukturåtgärder den 1 april 2022. Rådets mandat för förslaget godkändes i Coreper den 6 april 2022. Europaparlamentet antog förslaget utan förändringar vid plenum den 7 april 2022, varefter det antogs i rådet för allmänna frågor den 12 april 2022. Medlemsstaterna understödde godkännandet av förordningsförslaget i enlighet med kommissionens förslag. Förordningen trädde i kraft den 14 april 2022.

6 Nationell behandling av förslaget

Behandling av den tidigare utredningen E 36/2022 rd:

Skriftligt förfarande i sektionen för regional- och strukturpolitik (EU4) som är underställd kommittén för EU-ärenden 28.–29.3.2022.

Stora utskottet 1.4.2022 (StoURS 39/2022 rd): Utskottet antog riksdagens ståndpunkt: Utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt i enlighet med fackutskottets ställningstagande.

7 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att det är viktigt att unionen vidtar gemensamma åtgärder för att bistå de krigsflyktingar som behöver hjälp på grund av Rysslands militära angrepp.

Statsrådet betonar att nya EU-finansieringsinstrument och program ska inrättas endast om det inte är möjligt att svara på aktuella utmaningar inom ramen för de bestående befintliga instrumenten och deras mål.

Statsrådet kan godkänna kommissionens förslag om en ökning av förfinansieringen inom React-EU-instrumentet år 2022. Statsrådet betonar dock att det är fråga om en tillfällig och extraordinär åtgärd.